

Verslag tweede Provinciale Regietafel Stikstof

Maandag 18 mei 2020, via Microsoft Teams

Voor een overzicht van de aanwezigen en de bijbehorende presentatie verwijzen we u graag naar resp. de bijgevoegde deelnemerslijst en de presentatie.

Opening door commissaris van de Koning (cvdK) Hans Oosters

De cvdK opent de vergadering en is blij dat de aanwezigen ondanks de bijzondere tijden wederom aanwezig zijn en ons de afgelopen tijd van nuttige input hebben voorzien op het koersdocument. Hij licht de agenda toe en geeft het woord aan gedeputeerde Bruins Slot voor een update over een aantal landelijke ontwikkelingen en een toelichting op het concept koersdocument voor de gebiedsgerichte aanpak.

Actualiteiten door gedeputeerde Hanke Bruins Slot (HBS)

De gedeputeerde gaat in op de Kamerbrief van 24 april jl. Deze is grotendeels door het Rijk opgesteld. Aantal sporen worden erin uitgewerkt. De Minister noemt bronmaatregelen voor o.a. de scheepvaart, industrie, landbouw en geeft een doelstelling mee: in 2030 moet in 50% van de Natura 2000-gebieden de KDW behaald zijn. Deze opgave is doorgerekend.

Een aantal andere zaken behoeven onze aandacht. Ten eerste: de Minister gaat de meldingen legaliseren. Dat vinden de provincies een landelijke taak en zij zullen de minister daar ook op blijven sturen. Provincies willen voorkomen dat wij een deel van die meldingen in de gebiedsprocessen krijgen. Aandachtspunt daarbij: het is belangrijk voldoende waarborgen voor extern salderen te hebben. De Minister wil de hand aan de kraan houden en zal ingrijpen als er ongewenste effecten optreden. Samen met Rijk gaan we daar als provinciese nu concrete maatregelen aan koppelen. De brief vraagt veel uitwerking, bijvoorbeeld hoe de financiën over de provincies worden verdeeld. Ook een duidelijk tijdpad is gewenst.

Vervolgens geeft de gedeputeerde een toelichting op het koersdocument. Allereerst veel dank voor de ambtelijke en bestuurlijke (natuur en landbouw) gesprekken en input. Het is vanavond ter consultatie: wat vindt u van belang om met elkaar een goed gebiedsproces te doorlopen?

Vraag Luc Berris (Natuurmonumenten) hierover: wanneer worden zaken landelijk duidelijk?

Antwoord HBS: naar verwachting komt er na het zomerreces duidelijkheid over de meldingen en extern salderen, na de zomer meer zicht op de planning rond de natuurherstelmaatregelen. Voor dat laatste spoor is wel al veel voorbereidend werk gedaan. Er is dus goede hoop dat de Minister dit tijdspad aanhoudt.

Ambtelijke presentatie over de voorbereiden gesprekken

Vanuit het kernteam geeft Eline Aardse een presentatie over de gedeelde beelden uit de voorbereidende ambtelijke gesprekken. Zie daarvoor de sheet in de bijgevoegde presentatie.

Eerste ronde reacties

- Waterschappen, Jeroen Haan: er is hard gewerkt, aan zowel de regels als aan de uitwerking van het gebiedsgerichte proces. Dit document helpt om de achterbannen te raadplegen. Concretiseer op doelstelling en per bron, maar concretiseer ook welke partij bij welk proces kan aansluiten. Terecht wordt genoemd de positieve energie uit de simulatie, laten we gaan *doen* om het te ervaren.
- Stikstofcollectief landbouw Utrecht, Bert van Donselaar: derogatie valt niet goed bij de achterban. Streef flexibiliteit na in de budgetten. Het staat er nu nogal vast. Behoud de ruimte in je gereedschapskist.
- Staatsbosbeheer, Jasper Kuipers: snel goede gebiedsdoelen stellen aan de start van het gebiedsproces. Gedeputeerde vroeg om een doel in het bestuurlijke gesprek van vorige week, we moesten eerlijk bekennen dat dat niet 1,2,3 te presenteren is. Maar later doordenkend: het moet een combinatie zijn tussen reductie richting KDW enerzijds en anderzijds gunstige staat van instandhouding natuur.

- Eric Diepstraten, Rijkswaterstaat: is tevreden met het stuk, en benadrukt nogmaals de aandacht die nodig is voor de grensoverschrijdende gebieden.
- Rob Oostermeijer, VNO-NCW Midden NL: de gebiedsbeschrijvingen bieden een goed uitgangspunt. Relevant voor VNO NCW is of je bij de uitvoering oog hebt voor de breedte van maatregelen en doelen. Helder document verder.
- Philip van Nieuwenhuizen, MKB-Infra (*was lastig te verstaan i.v.m. haperende laptop*): mist leefbaarheid in het verhaal in combinatie met de woningbouw; dit is ook een realiteit die je moet benoemen. Bouw zorgt voor slechts 0.6% van de totale emissie. Wil graag een bijdrage leveren aan de versnelling van processen om te komen tot minder stikstofuitstoot. Graag niet spreken over meekoppelkansen, maar over holistische aanpak. We vliegen dingen gezamenlijk aan.
- Arno Snellen, Aannemersfederatie: geen aanvulling op betoog van dhr. Nieuwenhuizen. Vraag of de sector veel bijdragen kunnen leveren en of die doorspijelen in effecten. Daarmee is direct effect beperkt. Suggestie bij de 70-30%-verdeling: kun je 5% niet benutten voor de bouw?
- Jan Overtoom: prima vooroverleg, zodat aantal details besproken zijn. Sluit zich aan bij de twee voorgangers. De bouw is voor een klein deel verantwoordelijk voor de uitstoot en de mogelijkheden die we hebben om te beperken is gering. Groene Koers gaat over elektrificering, maar dat leidt niet op korte termijn tot resultaten. Bouw doet dus wat het kan.
- Luc Berris, Natuurmonumenten: zoomt in op de conclusie uit de gesprekken over uiteenlopende belangen. Dhr. Berris pleit ervoor om in de gebiedsprocessen te starten met te kijken naar de overlap tussen de belangen. Gebruik daar instrumenten voor, zoals de meekoppelkansen. Kijk naar het gebiedsproces als een taart: kun je de taart vergroten, en biedt dat dan meer kansen om er iets moois van te maken?
- Paul van der Touw, Defensie: geen toevoegingen. Waardering ambtelijk kenbaar gemaakt, binnenkort verder praten over projecten in midden van de provincie.
- Arnold van Vuuren, ODRU (*ter vervanging van dhr. Naafs*): hoe loopt het met de landelijke maatregelen, gezien de stevige maatregelen, waar kom je over 10 jaar dan precies uit? Het gebiedsgerichte proces is een middel om een doel te bereiken, het is een vrij zwaar middel, en als stakeholders mee willen doen, dan moet er iets te bereiken zijn. Dat lukt alleen maar als je de opgave integraal maakt. Pleit ervoor om te kijken of dit het geschikte middel is voor het doel?
- Maarten Divendal, VNG Utrecht: houdt pleidooi om niet teveel op de inhoud in te gaan, we moeten vooral op procesniveau blijven. De verleiding op inhoud in te gaan is groot.
- Joris Hogenboom, NMU: drie punten 1) punt over de doelen door Jasper goed ingebracht, benieuwd naar volgende versie waarin dit hopelijk wordt uitgewerkt 2) hoe kijken we naar de 30/70%, zou die gaandeweg verder kunnen verschuiven? En tot slot 3) welke rol geef je aan het gebied? Zie daarvoor ook het advies van gebiedscommissie West.
- Gonda Laporte, Utrechts Particulier Grondbezit: oplossing voor dit probleem is heel wezenlijk, speelt heel breed bij de leden. Leden zien graag een concreet voorstel/kader op grond waarvan zij bijdrage zouden kunnen leveren aan de oplossing. Meekoppelen van verschillende zaken is van belang. Kijk breder dan enkel de Natura 2000-gebieden. Er zijn grote problemen op de Utrechtse Heuvelrug.
- Oeds-Willem Miedema, Vitens: goed vooroverleg over aantal onderwerpen. Pleiten voor nadrukkelijker benoemen van de drinkwatervoorziening als maatschappelijk belang.
- Jaap Verkiel, TLN: geef meer koppelingen aan met aanpalende programma's. Leg de nadruk sterker op innovatie. Kan een belangrijk spoor met veel effect worden.
- Onno Stofberg, RMN: welke mogelijkheden zijn er om te salderen met kansen binnen recreatie? Omdat provincie één van de aandeelhouders in de RMN is, blijven we graag nauw aangehaakt.
- Marco van Ginkel, stikstofcollectief landbouw Utrecht: er zijn nog heel veel zaken onzeker. Er moet positief perspectief geschetst moeten worden over het stikstofbeleid. Verder zitten er wat onwaarheden en tegenstellingen in het document, daarom kijken we graag mee als collectief de komende tijd. Landelijk moeten er issues opgelost worden, maar we willen los daarvan meedenken in een koersdocument voor een aanpak gebiedsgericht te zijner tijd.

- Frederik de Wit, stikstofcollectief landbouw Utrecht: wil meegeven dat de toekomst voor de jonge boeren gaat veranderen en dat dat een pittige boodschap is.

Reacties gedeputeerde Bruins Slot

Bedankt iedereen voor de positieve aanvliegroute. Ze geeft aan dat het toekomstperspectief in de gebieden van belang is. In het landelijk gebied zijn diverse belangen aanwezig. Dat is de kern van de gebiedsgerichte aanpak. Dus moet je een bepaalde flexibiliteit opbouwen.

Zowel van O-Gen als gebiedscommissie West een goed advies ontvangen, dit gaan we verwerken voor zover dit nog niet gebeurd is.

Het gaat daarnaast om de integrale benadering. Het is goed om te horen van de bouw dat ze op termijn ook een bijdrage kunnen leveren. Ze is niet van plan om een plus te zetten op landelijk beleid, dat vindt ze al voldoende ambitieus.

Natuurmaatregelen: hier moeten we een duidelijk plan op maken. Haar indruk is dat de eerste inzet in de Natura 2000-gebieden komt. Maar het kan best verstandig zijn om in een spoor daaromheen ook de andere gebieden mee te nemen. Los daarvan is er ook nog een nieuw spoor, dat is de natuurinclusieve ruimtelijke inrichting. Hoe combineer je recreatie met agrarische activiteit? Dat wordt binnenkort tussen Rijk en provincies verder uitgewerkt.

30/70%-verdeling: de Rijksmaatregelen hebben een relatief gunstig effect op Utrecht. In de Veluwe is de uitdaging veel groter.

HBS geeft aan dat de maatregelen op het erf vaak rendabel zijn, maar realiseert zich wel dat de opkoopregeling een instrument kan zijn om grond aan te kopen, waardoor je bewegingen naar veldkavels kan laten afnemen.

Nogmaals dank voor de feedback. Aanbod staat open: ziet u aanvullingen of ondubbelzinnigheden, dan staan we open voor suggesties.

Joris Hogenboom stelt een aanvullende vraag over 30/70-doorrekening. HBS antwoordt dat de 50% maatregel vanuit de Kamerbrief al gehaald wordt door de bronmaatregelen. Met de gebiedsgerichte aanpak zetten we daar een plus op. Toezegging document met de onderliggende berekeningen naar dhr. Hogenboom te mailen (is inmiddels gebeurd).

Tweede ronde vragen en reacties

- Jasper Kuipers, Staatsbosbeheer: science based metingen spreekt aan. Kijkend naar tabel heeft hij nog wel wat vragen, om de cijfers beter te begrijpen → vertrekpunt formuleren is van belang, dat vraagt nadere concretisering.
- Luc Berris, Natuurmonumenten: aansluitend op Arnold van Vuuren in de eerste ronde → voor elk proces is het essentieel dat we starten met complete en goede gegevens, waarmee we de joint fact finding goed regelen. Op een paar plekken staat ook dat wat gegevens ontbreken. Heeft behoefte aan een technische sessie bijvoorbeeld.
- Paul van der Touw, Defensie: hoopt dat het ministerie snel bekendmaakt hoeveel geld er wordt vrijgemaakt voor participatie in de gebiedsprocessen.
- Arnold van Vuuren, ODRU (ter vervanging van dhr. Naafs): niet opgave bagatelliseren, maar de meekoppelkansen lijken wat toevallig genoemd. Gebiedsgerichte aanpak lukt alleen als je aan de start samen bepaalt dat bepaalde zaken een doel zijn.
- Maarten Divendal: dankt voor beantwoording gedeputeerde
- Joris Hogenboom: hoort graag vooruitblik in proces. Wanneer kunnen de aanscherpingen er zijn, en wanneer een volgende stap zetten richting werkelijke aanpak? → Antwoord HBS: concept koersdocument wordt verder uitgewerkt tot leidraad waarmee aspecten gebiedsgericht proces worden beschreven. De suggesties worden zo goed mogelijk verwerkt. Daar hoort ook een financiële paragraaf bij. Op 15 juli willen we in PS de leidraad behandelen. Het kan zijn dat de Statenleden ook nog een hoorzitting willen met u. Dat is voor u een belangrijk moment om standpunten voor het voetlicht te brengen. Er volgt bestuurlijk met landbouw en natuur een gesprek richting 15 juli.

De overige deelnemers hebben geen aanvullende opmerkingen of vragen.

Tot slot vanuit Jeroen Haan een slotopmerking: hij geeft mee dat 15 juli echt tot een besluit moet worden gekomen. Het helpt als we onze steun uitspreken om snel van kant te gaan, en niet te vertragen op basis van de bestuurlijk besluitvorming.

Afsluiting cvdK

We zullen de Staten ook informeren over hoe we de regietafel telkens hebben meegenomen en we laten aan hen de keuze of ze door u nader geïnformeerd willen worden. Het moet voor de zomer gereed zijn om een start te maken, dat zullen PS ook zo zien.

In de tussenliggende periode zoeken we zowel ambtelijk als bestuurlijk contact, over afronding van dit document, dat het karakter krijgt van een leidraad, zodat we de eerste stappen kunnen zetten.

Dankt iedereen hartelijk voor de inbreng. Zowel vanavond als gedurende het gehele proces. Geef aan dat de taskforce de regietafel blijft opzoeken, ook in deze bijzondere tijden, en doet de oproep om andersom de taskforce ook te benaderen als daar behoefte aan is.